

تفسیر موضوعی قرآن

{ شناخت
 علوم قرآنی، شناخت درون قرآن به آیه، سوره، شان، تکرار و...
 معارف قرآنی، شناخت بیرون قرآن به تفسیر، تامل و...

{ علم
 اعتقادات
 اخلاق
 احکام
 ۱- علم مافع } در مقام ادیان این اصول وجود دارد
 ۲- علم مفسر
 ۳- علم نه مافع نه مفسر

{ بهترین معیار قرآن کریم
 ۱- هر بقیه استفاده انسان از خودی را یاد می دهد
 ۲- تفاوتی است که انسان در جای جای آن نقش دارد

{ گفتار
 ۱- ذهنیات باشد = گمان
 ۲- افکار شود = تعصبات
 ۳- اگر واقعیت باشد = حقیقت
 گفتاری تواند عقل - فکر - ذهن -
 تفکر - علاقه - عشق - استعداد -
 موضوع باشد

تفسیر موضوعی: یعنی یک یا چند موضوع انتخاب و راجع به آن بحث و تحقیق می شود

{ روشی
 تفسیر
 نقلی: استناد از روایات
 اجتهادی: استناد از آیات، روایات، عقل و...

عزایط تفسیر

- ۱- زمان و ادبیات - ۲- اسباب نزول - ۳- آشنایی با روایات - ۴- آشنایی با علوم قرآنی - ۵- پرمیتر از پیش دآوری - ۶- جامع گیری - ۷- اطلاع از حال گذشته - ۸- دورانندی - ۹- وارد بودن به سایر علوم مربوطه

دلایل نیاز قرآن به تفسیر

- ۱- بیان اصول و کلیات - ۲- سبک خاص در بیان مطالب - ۳- معرفی دنیای فرا طبیعی
- ۴- زرقای نامحدود - ۵- جهان شمولی و ابدیت - ۶- فصاحت و بلاغت بی نظیر
- ۷- اشاره ها و نشانه ها و ...

مراتب انش با قرآن

- ۱- قرائت - ۲- حقا - ۳- مفاهیم - ۴- تفسیر - ۵- تدبیر

۱- تکیه بر حدس و گمان	} تفسیر برای
۲- علم زدگی	
۳- حب و بغض	

نورات	} قرآن
هدایت است	
شفاهت	
تدبر است	
علم است	
حکمت است	
برهان است	
...	

قرآن در بر سینه ندهد بلیده علوم است که برار هدایت انسان به سوی خدا نیاز است

« قولاً کریماً » گفتار نیکو اراده	} مثال برای گفتار
« قولاً حسناً » نیکو	
« قولاً سدیداً » محکم	
« قولاً لیباً » نرم	
« قولاً معبر و مفاد پسندیده »	
« قولاً احسن » بهتر	
« قولاً بلیغاً » رسا	

علوم قرآنی: شناخت کلمات قرآن می باشد } شناخت قرآن
معارف قرآنی: شناخت بطن و باطن قرآن می باشد }

علوم قرآنی } مسائل جزئی: مثلاً چه کسی این سوره را سطر می کند
مسائل کلی: از قبیل سکن نزول قرآن و ...

۱- ترجمه: برگرداندن از زبانی به زبان دیگر } شناخت قرآن
۲- تفسیر
۳- تأویل و بهر آن معانی متفاوت از آیات قرآن

انواع تفسیر }
۱- تفسیر آیات با روایات
۲- تفسیر آیات با آیات
۳- تفسیر آیات با عقل
۴- تفسیر فلسفی
۵- تفسیر عرفانی
۶- تفسیر اجتماعی

۷- تفسیر ادبی: در آیات قرآن صنایع ادبی زیادی وجود دارد
۸- تفسیر آفاقی: (آفاق یعنی همه آنچه در دنیا وجود دارد) کتاب صیغ تکثر است
۹- تفسیر انفسی: (بعضی بازحات زیاد تفسیر نویسی
اما بعضی خود تفسیر قرآن می شوند)

تفسیر موضوعی سوره حمد

بسم الله: رمنز توحید است - رمنز دوام و بقا است - اظهار عشق - رمنز اظهار نیاز -
رمنز اظهار عبودیت - فدا راز شیطان - عامل بیه کارها - ذکر خدا می باشد -
ایجاد انگیزه است و ... این از یک میلیون وسیله هزار تفسیر برای بسم الله داریم.

الرحمن الرحیم: رحمان برای کلید موجودات و رحیم برای انتهای خاص من باشد.

الحمد لله: یعنی ستاین مخصوص خداست - یاد دیگران عمار از یاد خدا
غافل کند

رب العالمین: جهان پویات تو خداوند رب همه جهانیان است

مالک يوم الدين: در قیامت اساس و علل دنیوی قطع می شود

ایاک نعبد و ایاک نستعین: این آیه دار کبر چندین نکته و تفسیر قرآنی است

- ۱- جماعت
- ۲- عقل جمعی و یا گروهی
- ۳- خیر و بهر گانه که در جماعت است و در فرد نیست

اهدنا الصراط المستقیم: ما را به راه مستقیم (درست) هدایت فرما.
راهها را مختلف در این جهان وجود دارد از جمله: ۱- راه خواسته ها و هووسها
۲- انتظارات دیگران ۳- راه سگهاران ۴- راه کما غوت ۵- راه نیاکان ۶- راه خدا

صراط الذین انعمت علیهم: راه کسانی که خداوند نعمت را بر آنها تمام کرده است.
کسانی که نعمت بر آنها تمام شده است عبارتند از: ۱- انبیاء ۲- صدیقین ۳- سلفا
۴- صالحین

از خصوصیات بارز انبیاء دانایی می باشد.

غیر المصنوب: مضمون درگاه خداوند به عنوان مثال تارودن - ضرعون - ای لاهب و ضرود می باشد

والفائلین: گمراهان از قبیل: ۱- کافران ۲- عصیان گران ۳- مشرکان ۴- منافقین

باید ما و نباید ما

عده ای پذیرند، ایمان می آورند و باور دارند (مؤمن) } باید ما و نباید ما را می پذیرند و باور دارند.

مردم در برابر انبیا

عده ای حاجت می کنند و نمی پذیرند (کافر) } باید ما و نباید ما را می پذیرند
عده ای در ظاهر می پذیرند ولی در باطن انگاری کنند (منافق) } یا نمی پذیرند ولی باور ندارند

در سوره بقره در خصوص مؤمنین آیه در خصوص کافران آیه و در خصوص منافقین آیه آورده شده است.
ذکر کتاب لاریب فیهدی للمتقین

آن کتاب که هیچ شک در آن نیست و هدایتگر افراد با تقوی است (پار متقین)

- ذکر: اشاره به دور نشاندن عظمت است.
- کتاب: نشانه مکتوب بودن قرآن است.
- لاریب فیهدی: این راهها تا طمع و محکم است.

الذین یؤمنون بالذیبت و یقیمون الصلوة و ساءلوا هم ینفقون
مؤمنین کسانی هستند که به غیب ایمان می آورند و نماز را برپا می دارند و از تمام نعمتهایی که به آنان داده شده انفاق می کنند.

سوارده مهم: غیب - اتقوا نماز - یقین - انفاق

ویژگی های قلب سلیم

- ۱- در آن جز خدا نیست
- ۲- پیر و حق و تسلیم است
- ۳- از حب دنیا دور است
- ۴- در برابر خدا خاشع است
- ۵- طلبش بایاد خدا آرام میگیرد

ویژگی های مغز قلب صریض

- ۱- آشکار (قلوبهم منکره)
- ۲- نقیب (من قلوبهم الحید)
- ۳- انحراف (صرف اند قلوبهم)
- ۴- قساوت (قول للقاسیه قلوبهم)
- ۵- صرده دلی (لا تصع الصدی)
- ۶- زنگار (بل ران علی قلوبهم)
- ۷- صررض (من قلوبهم صررض)
- ۸- ضیق (یجعل صرره ضیقاً) (شرط صررض)
- ۹- قتنه (من قلوبهم زینج)

ویژگی های منافقین

- ۱- ایمان در ظاهر و عدم ایمان در باطن
- ۲- زبان و عمل هماهنگ نیست
- ۳- دین را بازیچه قرار می دهند
- ۴- حیله می کنند
- ۵- شعور ندارند
- ۶- بیمار دلند
- ۷- دروغگویند
- ۸- عامل فسادند
- ۹- ادعای املاح دارند
- ۱۰- کفر متار حیرتند (در برخی امور سرگردانند)
- ۱۱- دچار وحشت و اضطرابند

- ۱۲- روحیه استیاز قلبی دارند
- ۱۳- تمقیر موصنان
- ۱۴- مان به نرخ روز خور
- ۱۵- شفاست ندارند
- ۱۶- با شیاطین دوستند
- ۱۷- با کفار تشکیلات دارند
- ۱۸- کمک کار کفارند
- ۱۹- زبان کارند
- ۲۰- آینه تاریک دارند
- ۲۱- از درک حقایق محرومند
- ۲۲- متحیرند (همیشه سرگردانند)

سوره بقره آیه ۲۴۶ الی ۲۵۰

* نکاتی که از این آیه ها می توان برداشت کرد

- ۱- پیامبران جانخیز خود را با وحی انتخاب می کنند
- ۲- اگر نخواهیم به آزادی برسیم باید رهبری رهبران الهی را بپذیریم
- ۳- دین از سیاست جداست
- ۴- از استعدادها در افراد گمنام غفلت نشود
- ۵- نشانه ایمان واقف تسلیم خدا و رسول خدا بودن است
- ۶- یکی از آزمایشات الهی نوه بر خوردن ما با فخر ستادگان الهی است
- ۷- خود پرتر بینی محکوم است
- ۸- نام و مقام نشانه برتر نیست
- ۹- انتخاب باید بر اساس لیاقت باشد
- ۱۰- قدرت علمی و توانایی جسمی دو شرط لازم است
- ۱۱- مدیر باید توانایی خود را بیان کند
- ۱۲- توانایی علمی مهمتر از توانایی جسمی است
- ۱۳- فقر و گمنامی مانع لطف الهی نیست و ثروت و قدرت باعث جذب لطف الهی نیست

۱۴

* نکاتی که در مورد تابوت الواح (اللواح) که توسط حضرت موسی نوشته شده بود و این از صراط ایشان دفع شده بود که در جنگ میزدان او علیه دشمنان در جلوی لشکر قرار می دادند

- ۱- آرامش از جانب خداست ولو با وسایل
- ۲- آثار باقیمانده از آبیاری ارزشنده است و مایه آرامش می باشد
- ۳- اندک افرادی سر بلند می شوند
- ۴- ایمان به معاد مهمتر است از زندگی انسانهاست
- ۵- ایمان در جای دارد
- ۶- خداوانی دشمن مهم نیست، نیروهای کیفی مهم تر است
- ۷- دعا همراه با حرکت نه دعا به جای حرکت

- ۸- وظیفه حرکت و تلاش است و نتیجه یا خداست.
- ۹- ارزش پیروزی غلبه نیست بلکه پیروزی حق بر باطل مهم است.

آیه ۲۸۳ سوره بقره و آیات ۱۹ الی ۲۴ سوره رعد

سوره بقره در خصوص امور حقوقی است

- ۱- زمان بدهی و یا شرط باید مشخص باشد
- ۲- باید روشن و صریح بدون ابهام نوشته شود.
- ۳- باید شاهد گرفت
- ۴- عین واقع و به حق نوشته شود.
- ۵- گواهان عادل باشند
- ۶- تعداد گواهان لازم است.

- سوره رعد در خصوص سیاهی خردمندان

- ۱- شجاع کسی است که بر نفسش غلبه پیدا می کند نه بر دیگران
 - ۲- نیکی نه به نماز و روزه بلکه به عمل صالح و عقیده راسخ است.
- نکته احکام الهی مایه حیات فرد و جامعه است (کنز من المعاصم حیوة یا اولی اللالباب)

معیار:

در همه امور نیاز به معیار، وجود دارد و اهمیت آن در مسائل دینی پررنگ تر است.

سیاهی خردمندان

- ۱- احکام الهی را مایه حیات فرد و جامعه می دانند
- ۲- آینه نگارند
- ۳- دنیا را گذرگاه می دانند نه توقفگاه (مادر جهان چهارم از هفت جهان قرار دارد) (نفسه - علقه - جنین - دنیا - پرزخ - قیامت - هست - جمع)
- ۴- از تاریخ درس عبرت می گیرند.
- ۵- بهترین و بدترین منطبق را می بینند.

۶- عهد و پیمان من شکسته

الف: پیمان فطری: عشق، محبت، علاقت، محب و ...

ب: پیمان عقلی: مبدأ و معاد

ج: پیمان شرعی: واجبات - محرمات

د: پیمان اجتماعی: تمام پیمان های مربوط به انسان ها

۷- صلہ رحم و حفظ پیوند خانوادگی

ارتباط فرشتگی آیه: فغشواهل الذکر

ارتباط اجتماعی آیه: اصبروا وصابروا ورا بعدا

ارتباط عاطفی آیه: و بولوالدین احسانا

ارتباط مالی آیه: من ذا الذی یقرض ا... قرضنا

پیوند مکتبی آیه: و مشکرهم

پیوند معنوی آیه: لقد کان لکم فی رسول

پیوند جسمی آیه: انما المؤمنون اخوة

ازدواج

دیده گاه - سنخیت (زنان پاکیزه، باسردان پاکیزه، وزنان خبیث باسردان خبیث)

قرآن - خانواده

توجه به امالت خانوادگی

پرهیز از انجام محرمات

توجه به تقدیر استقلال اقتصادی

توجه به اقتصاد مهریه - نفقه - مهریه ...

استحکام خانواده

- ۱- انسانی (ماهیتی انسان هستیم)
 - ۲- آئینی (برادران دینی)
 - ۳- همسفری
 - ۴- دوستی
 - ۵- خانوادگی
- } معاشرت

- ۸- خجیت از خداوند (حساب بردن از خدا)
- ۹- تکریم از سختی حساب
- ۱۰- انفاق می کنند و اهل نمازند.
- ۱۱- مسبورند.

انواع صبر

- ۱- صبر در برابر معصیت (عدم معصیت در زمان تنگی و فشار)
- ۲- صبر در برابر معصیت (مرگ و فوت های ناگهانی)
- ۳- صبر در برابر عبادت و طاعت
- ۴- صبر در برابر بلاها (بی پولی و ...)

بهداشت و سلامت در قرآن

- ۱- اهمیت {
- ۲- تأیید بودن بیشتر مسائل آن

- ۱- بهداشت جنس و تکاملی
- ۲- بهداشت لباس آیه: فثیابک فطمر
- ۳- محیط و زیبایی آیه: خذوا زینتکم - طهرا بیته
- ۴- بهداشت جنسی (نه باید سرکوب کرد نه باید آن را رها کرد بلکه هماهنگی و سازگاری جنبه های جنسی - عاطفی - اجتماعی و عقلانی به گونه ای که شخصیت ساخته شود و روابط عشق را ارتقا دهد) **نظر اسلام در مورد مسائل جنسی**

محدودیت چرا؟

- ۱- محدودیت منع قانونی برای کاهش خطرات است
- ۲- حفظا کانون خانواده
- ۳- غیر قابل کنترل نیست (انسان تنها موجودی است که می تواند غذای خود را کنترل کند)
- ۴- عواطف از غذای قوی تر است.
- ۵- عقل باید حاکم باشد

راههای کنترل غذای

- ۱- کنترل نگاه
- ۲- حجاب

نگرش انسان به جهان هستی

ایمان انسان

رفتارها و ارزشهای برگرفته از اعتقادات
مستند حقوق شریعت

- ۳- رعایت حریم خصوصی
- ۴- کنترل نفس: که بران کنترل نفس چند روش وجود دارد

Vazik

عوامل تقویت کنترل نفس

- ۱- توکل
- ۲- نماز
- ۳- دعا
- ۴- امید و ابر
- ۵- اعتقاد به معاد
- ۶- فلک برینری
- ۷- تعادل اخلاق
- ۸- آرامش
- ۹- تغذیه سالم